

Een venster naar andere werelden

Nazmiye Oral over verleden en heden, acteren en schrijven en Turkije en Twente

Nazmiye Oral is actrice, presentatrice en schrijfster. In 2011 verscheen 'Zehra', haar eerste boek. Het verhaal ademt Turkse jeugdherinneringen. Andere jeugdherinneringen van Nazmiye betreffen Hengelo, waarover ze regelmatig schrijft in haar tweewekelijkse column in de Volkskrant. In het Hengelose Tuindorp 't Lansink vertelt ze over haar leven en werk.

Intensief leven

Ze komt met de trein vanuit haar woonplaats Arnhem naar Hengelo en heeft als altijd genoten van het onderweg veranderende landschap. "Twente is van een dramatische schoonheid, het landschap lijkt op dat van oude landschapschilderijen. Je kunt je voorstellen dat het er hier eeuwen geleden ook al zo heeft uitgezien." Nazmiye Oral kent de Twentse regio eigenlijk niet zo goed. Ze is weliswaar geboren en getogen in de Hengelose Sterrenbuurt, maar daar speelde haar leven zich ook voornamelijk af. "Intensief leven op een klein oppervlak", noemt ze het zelf. Zo was ze nog nooit eerder in het historische Tuindorp 't Lansink geweest. "Wat een mooie wijk, met die bijzondere huizen en al dat groen", zegt ze om zich heen kijkend. "Hier zou ik best kunnen wonen. Ik vind het altijd zo jammer dat mijn moeder niet wat dichterbij woont. Misschien moet ik maar eens een tijdje een huisje in deze wijk huren. Dan ga ik elke dag bij mijn moeder eten en kan ik de rust vinden om te schrijven."

Zehra

Haar leven is vol, maar Nazmiye wil het woord 'druk' niet in de mond nemen. "Ik ben met veel bezig, maar het voelt goed. 'Druk' zou klinken alsof ik er niet zelf voor kies." Haar werk omvat onder meer acteren, presenteren, televisieoptredens en schrijven. Nazmiye heeft er vroeger niet bewust voor gekozen. Tot haar zesde woonde ze in Hengelo. Omdat haar ouders van mening waren dat ze de Turkse taal en cultuur moest leren kennen, werd ze op haar zesde naar haar grootouders in Turkije gebracht. Tot haar tiende woonde ze in Gemlik, aan de zee van Marmara. Ook hier leefde ze 'intensief op een klein oppervlak', wat leidde tot sterke zintuiglijke herinneringen aan geuren, kleuren, beelden en gevoelens. In 'Zehra', haar eerste roman, laat Nazmiye de lezers in deze ervaringen delen. "Mijn hele leven heb ik veel gelezen. Boeken zijn voor mij altijd een venster naar andere werelden geweest. Met 'Zehra' geef ik de lezers een venster waardoor ze de wereld van mijn jeugd in Turkije kunnen zien."

Ruggengraat

Die jeugd was warm, met sterke familiebanden en klaar staan voor anderen. "Voor mij hoort dat bij de Turkse cultuur. Zo was mijn leven bij mijn grootouders in Turkije, maar ook bij mijn ouders in Hengelo." Het sluit voor haar gevoel goed aan bij de Twentse mentaliteit. "In Twente bestaat ook een sterke gemeenschapszin. Van mijn jeugd in Hengelo heb ik vooral beelden van oudere volwassenen die in mijn ogen streng en sober waren, maar ook warm en niet oordelend. Degelijk en liefdevol. Docenten hielpen me om me maatschappelijk te oriënteren. Ze lieten me vrij, er was ruimte om mijn eigen potentieel te ontdekken. De combinatie van de Turkse en Twentse invloeden heeft mij mijn 'ruggengraat' gegeven."

De vrijheid op de Nederlandse scholen was een groot verschil met die in Turkije, waar Nazmiye in uniform naar toe ging, moest salueren voor het beeld van Atatürk en waar in uitzonderlijke gevallen nog wel eens klappen met een liniaal werden uitgedeeld. Nazmiye kan zich herinneren dat ze terug in Nederland geschokt was door de kleding van haar klasgenoten en de nonchalance waarmee ze met hun schoolwerk omgingen. Zelf was ze gedurende haar middelbare schooltijd ook niet erg gemotiveerd. Tot het moment dat haar ouders een echtgenoot voor haar hadden gevonden en ze in al haar poriën voelde dat haar toekomst ergens anders lag.

Acteren

Nazmiye vertrok naar Arnhem, waar ze korte tijd de Kunstacademie volgde. De kunst kon haar niet echt boeien. Wat haar wel trok, was het acteren in experimentele producties van studiegenoten. Vervolgens deed ze auditie voor het drama 'Andromache', waarvoor ze de titelrol bemachtigde. De voorstelling werd onder meer gezien door casting-director Hans Kemna. Nazmiye schreef zich in bij zijn bureau en zo kreeg ze meer rollen aangeboden. "Acteren is voor mij leven in het hier en nu", zegt Nazmiye. "Je kent je tekst, je gaat het toneel op en daarna weet je niet wat gaat gebeuren. Een toneelproductie is een bewegend organisme, elke avond is anders. Het is machtig mooi om te voelen hoe je een connectie krijgt met het publiek. Zij voelen mij en ik voel wat in de zaal gebeurt. Je bent met elkaar verbonden. Het moet wel echt zijn wat je doet, want bullshit wordt meteen herkend."

Magie

Films en televisieseries volgden. Nazmiye noemt acteren voor de camera 'technischer'. "Acteren voor de camera vraagt een andere concentratie. Voor elke take stel je vast wat je wilt laten zien, op die manier componeer je een stuk. Toneel is dierlijker, in de zin dat je gevoel direct kunt overbrengen." Het brengt ons weer op 'Zehra', een roman over een meisje dat door haar moeder wordt verstoten, op zoek gaat naar een thuis en uiteindelijk zichzelf vindt. Nazmiye: "Als ik schrijf heb ik ook de mogelijkheid gevoel direct over te brengen. Dit boek is ontstaan uit vreugde. De tijd die ik in Turkije heb doorgebracht is voor mij heel kostbaar, want het is een basis waarop ik altijd kan terugvallen. Het is wie ik ben, mijn werkelijke aard. Al schrijvend merkte ik tot mijn grote verbazing dat het boek op een spirituele manier ontstond. Het verhaal vertelt zichzelf, het heeft een eigen waarheid." Als Volkskrant-columniste is Nazmiye gewend om voor een publiek te schrijven, maar dit boek veranderde alles. "Ik zie mijzelf als een sterke vrouw, ik kan veel aan. Toch heb ik

me altijd onzeker gevoeld over wat ik kan. Sinds dit boek geloof ik echt in mijzelf. Het geeft mij het vertrouwen om een nieuw boek te schrijven. Ik wil een ander verhaal nóg beter vertellen en de lezer erin meenemen. Dat te kunnen is de magie van het schrijverschap."

Bescheiden

Ze is lang bescheiden geweest over haar talenten. Een nalatenschap van haar jeugd in Twente? Nazmiye: "Misschien wel. Bescheidenheid is een Twentse eigenschap en Twente is ook altijd bescheiden over dat wat de regio bijzonder maakt. Het is me ook vanuit mijn opvoeding meegegeven, het zit in mijn genen. Maar ik wil het omzetten in iets sterkers. Ik heb de bescheidenheid achter me gelaten, ben niet meer bang om de wereld in te gaan en gezien te worden. Ik ga naar premières, gebruik Twitter en Facebook en heb een eigen website. Het is een taak van volgende generaties om verder te gaan. Mijn kinderen probeer ik mee te geven dat ze zichzelf mogen laten zien. Ik stimuleer ze om hun zwaktes en sterktes te ontdekken. Wanneer je jezelf goed kent, kan niemand je meer iets nieuws over jezelf vertellen. Dat is me ooit door een wijs iemand bijgebracht. Uit ervaring weet ik dat het waar is."

Zehra – Nazmiye Oral

De tijd van de grote zomerbranden is aangebroken, en in een klein Turks kustdorpje wordt de gemeenschap opgeschrikt door de komst van een jonge vreemdeling – een kind dat zich Zehra noemt. Niemand weet waar ze vandaan komt. Na een paar dagen bedelen klopt ze bij Havva aan, de lijkenwasser van het dorp, die alom wordt gerespecteerd als een wijze vrouw met bovennatuurlijke gaven. Algauw ontdekt Havva dat Zehra wordt geplaagd door nachtmerries over haar verleden. Zehra is een ontroerende debuutroman die over de innerlijke kracht van een gebroken kind vertelt.

Uitgeverij De Bezige Bij, € 16,90